

Светски ден за борба против рак: Акција за заштита од рак на грлото на матката – 4 февруари 2019

Ракот на грлото на матката е меѓу најчестите видови на рак кој ги напаѓа жените во Европскиот регион на СЗО, со 69 000 нови случаи и 30 000 смртни случаи проценети само за 2018 година. Сепак, за разлика од повеќето други видови на рак, ракот на грлото на матката може да се спречи со вакцина.

На Светскиот ден против рак, СЗО/Европа има за цел да ја подигне свеста за тоа дека навремената вакцинација против хуманиот папилома вирус (ХПВ) во комбинација со редовен скрининг за рак на грлото на матката е најдобриот начин за заштита на иднината на девојките од оваа трагична болест.

Успехот во контролирањето на ракот на грлото на матката бара акција од страна на поединците, здравствените стручни лица и креаторите на политики на национално и глобално ниво за да се обезбеди секој да има лесен пристап до фактите, вакцините и скринингот што им е потребен.

Градење на добар почеток

Земјите од регионот прават постојан напредок во заштитата на девојчињата и на жените од најчестите видови на HPV, кои се одговорни за дури до 90% од случаите на рак на грлото на матката ширум светот.

Почнувајќи од неколку земји кои беа меѓу првите кои ја воведоа вакцинација против ХПВ на глобално ниво, 37 од 53-те европски земји-членки сега ја вклучуваат вакцинацијата против HPV на девојчиња на возраст од 9-14 години во нивните рутински програми за имунизација. Некои, исто така, ја нудат вакцината кај момчињата за да помогнат да се намали преносот на HPV со вакцината.

За жал, земањето на вакцината варира. Некои земји достигнаа над 90% покриеност на целната група, додека други се соочуваат со предизвици со ограничено примање на 20%. Околу 80% од оние кои не се вакцинирани ќе бидат заразени со 1 или повеќе видови на вирусот во некое време во нивниот живот. Девојчињата кои ја пропуштаат можноста за спречување на рак поврзана со ХПВ преку вакцинација, ќе бидат ранливи на примање и пренесување на овој вирус кога ќе станат сексуално активни.

Индивидуално делување: застапниците на вакцината

Да се биде добро информиран и да се извлечат соодветни информации поврзани со здравјето од веродостојни извори базирани на докази, им овозможува на поединците да донесат одлуки кои можат да ги спасат нивните сопствени животи и животите на другите.

На Лаура Бренан и беше дијагностициран рак на грлото на матката во терминален стадиум во 2017 година. Сфаќајќи дека HPV вакцината можела да ја заштити ако ја

примила, таа одлучила да го посвети својот живот на застапување за здравјето, за да ги поттикне девојките и нивните родители да ја изберат вакцинацијата против ХПВ.

Со активно охрабрување на родителите да се запознаат со фактите и ширејќи ја пораката дека "HPV вакцината е најдобрата алатка која ја имаме за да се спречи појавувањето на овој вид на рак", Лаура во голема мера придонесе кон напорите на Ирската извршна здравствена служба (HSE) да ги увери родителите за придобивките од вакцината.

Работата на Лаура и застапниците како неа низ целиот свет помага да се осигури оние кои имаат можност да се вакцинираат, да ја прифатат вакцината, за да ја заштитат својата иднина и иднината на нивните деца.

Национален успех: Португалија

Португалија беше меѓу првите земји во светот кои воведоа вакцинација против HPV откако првата вакцина против HPV беше лиценцирана на глобално ниво во 2006 година. Во ноември 2018 година, националната програма за вакцинација прослави 10 години успех во подржувањето на околу 90% покриеност меѓу назначените целни групи (кохорта од девојчиња родени во период од 1992-2006).

На прославата, д-р Ана Лиса од Техничката комисија за вакцинација објасни дека Португалија го должи својот успех на "поддршка од научната заедница, здравствените работници и медиумите; стратешка комуникациска кампања; и добро функционирачка национална програма за имунизација".

Глобална цел: елиминација на рак на грлото на матката

СЗО го препознава ракот на грлото на матката како јавено здравствен проблем. Во мај 2018 година, генералниот директор на СЗО објави глобален повик за акција за негово елиминирање.

Генералниот директор ја истакна улогата на соодветни, со добар квалитет, безбедни и иновативни технологии и стратегии за да ги опфати сите девојки со вакцинација против ХПВ и да ги опфати жените со скрининг за рак на грлото на матката, рана дијагностика и ефективни услуги за третман на преканцерозни лезии и инвазивни видови на рак, вклучувајќи ја и палијативната грижа - сите вклучени во стратегиите за универзално покривање на здравствената заштита. Глобално, дополнителната политичка посветеност ќе биде одлучувачка за тоа да стане реалност.

СЗО/Европа тесно соработува со земјите од Регионот за да подготви воведување на вакцина против ХПВ, да го подобри пристапот до вакцини по пристапна цена, да го процени напредокот и да одговори на ширењето на дезинформации за вакцината и болестите што ги предизвикува.

Вирусот и вакцината

Практично сите случаи на рак на грлото на матката се поврзани со генитална инфекција со ХПВ. ХПВ е исто така поврзан со други видови на аногенитален рак, рак на главата и вратот, и генитални брадавици кај мажите и кај жените. Повеќето ХПВ инфекции се пренесуваат преку сексуален контакт.

Постојат три различни вакцини за да се спречи инфекција, од кои сите се докажани како безбедни и високо ефикасни во намалувањето на стапките на преканцерозни израстоци на грлото на матката. Од 3-те вакцини, 2, исто така, штитат од гениталните брадавици.

Февруари 2019

ИЗВОР: <http://www.euro.who.int/>

Подготвил: Бранка Крстев, дипл.социјален работник